

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי י"ג אייר תשפ"ג | דף היומי בבלי: סוטה לו | דף הכולל: גיטין ו.
דף היומי בהלכה: מסימן קכ"ט סעיף ב' עד סימן קל"א.
מוסר: שמירת הלשון - פרק כ"ב עד 'כתיב בקרא'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. הפרישות פ"ה "והשתדל אח"כ לאטום אזניך" פ"ו "ומהם מעשה אלישע"

**הדוב למד לטפס על עצים ולבצע פעלולים.
ממש כמו קוף אמיתי. זה היה קשה ומסורבל.
בכל זאת זה לא פשוט להיות קוף במשקל של
דוב. אך מה לא עושים בשביל פרנסה? הכל זרם
והוא ממש הרגיש איך הוא נכנס לתפקיד...**

הרב פנחס ברייער על תפקידו הייחודי של כל אדם

מפסיד בכפליים. כמו השני הוא בין כך לא יהיה, ומה שהוא, הוא גם לא".

כשהמנהל חמור - הכל נראה בהתאם

והוא מוסיף וממחיש זאת בסיפור מאלף: מעשה בדוב שהסתובב רעב ביער. עבר יום ועברו יומיים, הרעב התגבר והתגבר, ואוכל אין. בלית ברירה עלה בראשו רעיון, להציע את עצמו לתפקיד דוב בגן החיות. זה אמנם מגביל - לחיות תחת גדרות, אין שחרור ואין חופש, אבל עדיף לחיות בשבי מאשר למות בן חורין.

וכך עשה. מיודענו הדוב פנה להנהלת גן החיות, קיים פגישה עם המנהל והציע את מועמדותו.

המנהל שמע והשיב: "מצטער, אין לי צורך בדוב. אך יש לי הצעה אחרת בשבילך: אולי תסכים לשמש בתפקיד קוף? פשוט לפני שבועיים מת הקוף ועדיין אין לנו קוף אחר! נו, מה אתה אומר על ההצעה?"

אמר הדוב: "הייתי לוקח בשמחה את התפקיד, רק יש בעיה קטנה: בחיים לא הייתי קוף, ואין לי שום מושג מה קוף אמור לעשות!"

"אל דאגה", השיב המנהל. "הכל יהיה בסדר. אתה תקבל הדרכה צמודה עד שתדע להיות ממש כמו קוף מבטן ומלידה!"

**לְנֶפֶשׁ לֹא יִטְמָא בְעַמְיוֹ (כא, א)
תחפושת כל השנה**

בעלון "אחדות" הובאה שאלה ששלח בחור אל המחנך הרב פנחס ברייער שליט"א:

"אני בחור מוכשר ומצליח. לאחרונה אני מרגיש שאיבדתי את הזהות העצמית שלי, וכל הזמן אני מנסה להיות מה שאני לא. כאילו שאני חי בתחפושת כל השנה. אני מחקה כל מיני בחורים שבעיני הם מקובלים ומוצלחים, ולא מצליח. מה שקורה הוא שאני לא מרוצה מעצמי ולא מצליח. מה עושים?"

והשיב הרב ברייער: "יש אנשים שכל השנה חיים בתחפושת. הם כל הזמן מנסים להיות מה שהם לא, או לפחות לשדר את מה שהם לא. יש כאלה שממש מחופשים ופשוט לא מחוברים לעצמם. הם לא בודקים האם הם בתפקיד שהם מתאימים לו או האם הם מתנהגים כפי שהם משדרים, וישנם גם כאלו שהם לא מחופשים לגמרי אבל כמו בתחפושות, הם מוציאים מארגז התחפושות איזה שהוא פריט, כובע או עניבה, בהם הם מחופשים חלקית. זה מזכיר משקאות שהרכיבים שלהם הם רק חמישים אחוז טבעי... אנשים שאין להם מודעות עצמית, אינם מחוברים לעצמם. הם מחוברים לכל מיני אנשים שהם מאד היו רוצים להיות כמוהם, ואינם מבינים ושוכחים שהם זה ואתה זה אתה. התוצאה היא, שכשאדם מנסה להיות מה שהוא לא, הוא

"כבוד המנהל" אמר הדוב-קוף. "אבקש את סליחתך, אבל אתה מדבר ממש כמו חמור".
"איך ידעת?" התרחבו עיני המנהל בשמחה. "אני באמת חמור! לפני שנה, בעקבות קשיים כלכליים, הצעתי את עצמי לשמש כחמור בגן החיות. חזרו אלי מההנהלה ואמרו שאין צורך בחמור אבל מחפשים מנהל, ומאז אני בתפקיד המנהל!"
כך זה נראה כשהדוב קוף, הקוף דוב והמנהל חמור...

כל אחד יתרכז במילוי תפקידו!

ביהדות - אומר הרב מיכאל פרץ שליט"א - יש מעמדות על פי ציווי התורה עצמה: בעוד שישראל יכול להטמא לכל המתים, כהן הדיוט מותר להיטמא רק לשבעת קרוביו, וכהן גדול אסור להיטמא אפילו להם.

עבד עברי מותר לשאת שפחה כנענית, למרות שהוא יהודי והיא שפחה כנענית, אך גויה אסורה לו. יהודי בן חורין נמצא בדרגה גבוהה מעט יותר, והוא מותר להתחתן עם אלמנה וגרושה ואסור בשפחה כנענית. דרגתו של כהן הדיוט גבוהה ממנו, והוא מותר באלמנה ואסור בגרושה, ואילו כהן גדול נמצא בדרגה הגבוהה ביותר, והוא מותר רק בבתולה ואסור אף באלמנה.

האם יש אדם שיצטער, יבכה וייאנח מדוע הוא לא כהן? זו המציאות, הוא לא נולד כהן ולא ניתן לשנות זאת! כשכל אחד מנסה להיות מה שהוא לא - זה לא עסק. העצה הנכונה היא שכל אחד יתרכז במה שהוא ויעשה את המוטל עליו בצורה הטובה ביותר.

לכל אדם יש פנטזיות שהוא יזכה לשידוך המושלם ביותר בעולם. בסוף הוא לא מרוצה. זה לא בדיוק מה שהוא חשב. אז מה עושים עכשיו? הולכים לרבנות ומתגרשים! אך יש אפשרות נוספת: נכון, זה לא מה שחשבתי. אבל מה כן? אלמד לחיות עם מה שיש, ואעשה את המקסימום מצידו!

וכך בכל מהלך החיים. אם האדם מבין שהקב"ה הועיד אותו לתפקיד הייחודי רק לו, לא מנסה לחקות אחרים ועושה ככל יכולתו להצליח, הקב"ה בוודאי ירעיף עליו שפע של סייעתא דשמיא!

(רבי שלמה לוינשטיין שליט"א - נאה דורש ויקרא)

וכך היה. הדוב למד לטפס על עצים, לבצע פעולות ולעשן סיגריות. ממש כמו קוף אמיתי. זה היה קשה ומסורבל. בכל זאת זה לא פשוט להיות קוף במשקל של דוב. אך מה לא עושים בשביל פרנסה? הכל זרם והוא ממש הרגיש איך הוא נכנס לתפקיד. הקושי היה רק בחלק של האוכל, כי כל יום אחרי יום עבודה מפרך, שעות של פעילות וטיפוס על עצים, הכניס לו המטפל כמה בננות עם קצת בוטנים, כמות שהספיקה לו בקושי למנה ראשונה. הוא הרגיש שאם המצב ימשך כך, הוא פשוט יגווע ברעב. לפיכך החליט לצאת לטיול בגן החיות ולראות אולי יש הצעת עבודה אטרקטיבית יותר. הוא טייל וטייל, עד שהגיע לכלוב שעליו היה כתוב באותיות גדולות 'דובים'. הוא נכנס לכלוב, גלגל שיחה עם השוהה בתוכו והרגיש ממש בבית. בכל זאת בעבר הוא היה דוב... תוך כדי שיחה הוא שם לב שבצד הכלוב מונחות כמויות גדולות של אוכל, כמי שממתניות רק לדב שיבוא ויחסל אותן בתאבון רב. הוא הרגיש איך הרוק עולה לפיו, ופנה אל הדייר: "תגיד לי למה אתה לא אוכל? אם רק היו נותנים לי את האוכל הזה, הייתי מחיה את נפשי!"

השיב לו הלה: "אספר לך את האמת. אני בעצם קוף... לפני שנה המצב ביער היה ממש קשה, ולא היה מה לאכול. החיות פשוט גוועו ברעב. התגברתי על הבושה והחלטתי להציע את עצמי לקוף בגן חיות, אך בפגישה הסביר לי המנהל שאין לו צורך בקופים, והוא מחפש באופן דחוף דוב. לא הייתה לי ברירה ולקחתי את הג'וב, אך אתה בוודאי מבין שעבור קוף זה לא פשוט להיכנס לתפקיד דוב. אני קצת עומד על שתיים, קצת מוחא כפיים, וכולם מרוצים ונותנים לי אוכל בכמויות שמקבל דוב, אבל אני פשוט לא מסוגל לאכול כאלה כמויות!"

"אתה יודע מה?" גירד הדב בפדחתו. "הניהול בגן החיות הזה נראה לי כושל לחלוטין! בוא נלך למנהל ונסביר לו שבמקום שאני אהיה דוב-קוף ואתה תהיה קוף-דוב, כל אחד יעשה את התפקיד שלו והכל יסתדר!"

למחרת הם נפגשו עם המנהל ושמו את הדברים על השולחן, אך לתדהמתם הוא ממש השתולל מכעס. הוא דפק על השולחן וצעק: "לא יקום ולא יהיה! כל אחד נשאר במקום ששיבצו אותו בו!"

להתחיל את היום ברגל ימין
חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..
המייל היומי של 'דרשו'.

הצנחן קפץ מן המטוס ויצא לדרכו. אלפי צופים נשאו את עיניהם ועקבו אחר פעלוליו של הצנחן. והנה, בעודו מכין עצמו לנחיתה בטוחה על המים, הופיעה רוח חזקה והסיטה את המצנח לכיוון החוף. הוא נחת אל תוך הקהל ההמום. בן רגע הפך האירוע ה'חגיגי' לשדה קרב...

מפגן הצניחה שהסתיים באסון באונס גמור - מה דינו?

המוצא שלהם?

מגיד השיעור ראה את מבטי התמיהה מהקהל וחשב בלבו: השגתי את מבוקשי, השאלה המוזרה הזו הצליחה לעורר אותם... אמר להם: "תיכף תבינו את השאלה של הדיין... הרי הוא התבקש להכריע בדינם, והכרעה שלו תלויה במוצא שלהם..."

הקהל היטה אוזן סקרנית לשמוע את ההסבר מפי מגיד השיעור.

אמר להם: אומרת הגמרא (בבא מציעא כו ע"ב): "פצע תחת

פצע' (שמות כא, כה), לחייבו על השוגג כמזיד ועל האונס כרצון".

אדם המזיק - חייב בכל מצב, אפילו בשוגג ואפילו באונס.

התוספות והרא"ש דנים מהי ההגדרה של אונס, האם גם

באונס גמור שלא בשליטת האדם הוא חייב, או שבאונס כזה הוא

פטור. למשל: הצנחן שנחת אל תוך הקהל, זהו אונס גמור. הרי

הוא צנחן מיומן ומנוסה ביותר, מאחוריו מאות ואלפי צניחות,

תמיד הכל 'תחת שליטה'. המכשירים מודדים את משבי הרוח

ומכוונים את מקום הנחיתה. הסבירות שרוח סערה בלתי צפויה

תסיט אותו מאות מטרים ממקום הנחיתה המתוכנן - שואפת

לאפס. האם הוא נושא באחריות לנזק שגרם, למרות שמדובר

באונס גמור?

נחלקו בזה הפוסקים הלכה למעשה. דעת מרן בשולחן ערוך

שגם באונס גמור חייב: "בין שהיה שוגג בין שהיה אנוס. כיצד,

נפל מהגג ושבר את הכלי, או שנתקל כשהוא מהלך ונפל על הכלי

ושברו - חייב נזק שלם" (חושן משפט סימן שעה, א). מאידך,

הרמ"א פוסק: "ודווקא שאינו אנוס גמור", שבאונס גמור הוא

פטור.

השולחן ערוך (שם סעיף ב) מביא דוגמא: "נפל מן הגג והזיק,

חייב לשלם נזק שלם, בין שנפל ברוח מצויה בין שנפל ברוח

שאינה מצויה". ומבהיר הרמ"א: "דלא מקרי אונס גמור". כלומר,

הסיבה שחייב אפילו ברוח שאינה מצויה היא משום שגם 'רוח

שאינה מצויה' - מצויה מן הפעם לפעם. אבל תאונת צניחה בלתי

צפויה שכזו, שבה המצנח נסחף מאות מטרים, מתרחשת אחת

למיליון, לכן זה נחשב לאונס גמור, ובמקרה שכזה הרמ"א חולק

על השולחן ערוך וסובר שפטור.

מעתה תובן שאלתו של הדיין. אם הצנחן ספרדי - הוא חייב,

כי הוא מחויב לדעת מרן השולחן ערוך, שמחייב גם באונס גמור.

אך אם הצנחן ממוצא אשכנזי הוא פטור, כדעת הרמ"א.

וְאִישׁ כִּי יִתֵּן מוֹם בְּעַמִּיתוֹ כְּאִשֶּׁר עָשָׂה כִּן יַעֲשֶׂה לוֹ (כד, יט)
מדי שנה, ב'יום העצמאות', בעת שרבות עמך בית ישראל
זוכים להשתתף בשיעורי ה'בר בי רב דחד יומא' הנפלאים ולהאזין
לשיעורי תורה ודרשות חזיון, המוני אזרחים ישראלים מסכנים
מכלים את זמנם במופעי ראויה של "כוחי ועוצם ידי". זה דרכם
כסל למו לחגוג את החגיגות של 'יום העצמאות', ה' ירחם.

לפני כמה וכמה שנים, בה' אייר תשס"ח, 'יום העצמאות'
השישים של מדינת ישראל, נערך מפגן צניחה 'חגיגי' בחוף תל
אביב. מטוסי חיל האוויר חגו מעל החוף ופלטו מתוכם עשרות
צנחנים שביצעו פעלולים שונים באוויר עד שנחתו אל תוך הים.
לקראת סיום המופע הכריז הכרוז: "כעת נצפה בגולת הכותרת
של המפגן - בכיר הצנחנים יבצע צניחה חופשית מן המטוס.

הצנחן קפץ מן המטוס ויצא לדרכו. הוא נופף בידו עם דגל
המדינה. אלפי צופים נשאו את עיניהם ועקבו אחר פעלוליו של
הצנחן. והנה, בעודו מכין עצמו לנחיתה בטוחה על המים, הופיעה
רוח חזקה והסיטה את המצנח לכיוון החוף. הוא נחת אל תוך
הקהל ההמום. בן רגע הפך האירוע ה'חגיגי' לשדה קרב. ההמולה
היתה רבה, בליל של צעקות וצפירות של סירנה מילאו את החלל.
כמה אנשים נפצעו קשה, בהם הצנחן עצמו.

היה זה שיעור באמונה. אדם בטוח בעצמו, סבור שהכל תחת
שליטה, ואז הקב"ה מראה לו בדרך הקשה מי שולט בעולם ולמי
הכוח והגבורה!

באותה שעה התקיים שיעור תורה באחד מבתי המדרש
במסגרת ה"בר בי רב דחד יומא". כשעלה מגיד השיעור לשאת
את שיעורו, הוא התייחס לתאונת הצניחה הקשה שאירעה בחוף
הים ואמר כי השיעור עצמו יוקדש להיבטים ההלכתיים של אותו
אירוע קשה.

משעות הבוקר זכה הציבור להאזין לדרשות ולשיעורים רבים.
רוב מהמשתתפים אינם רגילים לרצף ארוך כזה של שיעורים,
וחלק מהם החלו לגלות סימני עייפות. מגיד השיעור ביקש לעורר
אותם, והוא 'הטיל פצצה': "נתאר לעצמנו שיבוא יום והפצועים
יתבעו בדין תורה את הצנחן על הנזקים שגרם להם. יאמר להם
הדיין: אני רוצה לדעת, האם אתם אשכנזים או ספרדים?... האם
הצנחן אשכנזי או ספרדי?..."

ציבור המשתתפים נעץ במגיד שיעור עיניים תמהות. מה
פשר השאלות הללו? ממתי בודקים את הפוגעים והנפגעים לפי

שכל עניין המחלוקות בין בני אשכנז לספרד הוא דוקא בעניינים של אורח חיים: תפילות וברכות, קריאת התורה, שבת ומועדים וכל כיוצא בזה. אבל במחלוקות וחילוקי דעות שבדיני ממונות, גם אם נחלקו בהן השלחן ערוך והרמ"א, לא שייך לומר בזה חילוקי עדות.

לכן, בנידון דידן, גם אם הצנחן והנפצעים היו מבני ספרד, יכול הצנחן לטעון שהוא ייפטר באונס גמור, כדעת הרמ"א.

(רבי חזקיהו יוסף קרלנשטיין שליט"א - נאה דורש ויקרא)

ומה קורה אם הצנחן היה ספרדי אבל הנפגעים היו אשכנזים? יאמר הצנחן: אני מצדי רוצה לשלם את הנזק, כי אני הולך לפי דעת מרן שגם באונס גמור חייב, אבל הנפגעים אינם יכולים לקבל ממני את הכסף, שהרי לשיטתם אני פטור...

אולם, לאמתו של דבר, יש ויכוח עקרוני בין הפוסקים, האם המחלוקות בהלכה שבין בני אשכנז וספרד הן זה דווקא בעניינים של אורח חיים, או שהן תקפות גם בחושן משפט. יש סבורים

האזינו לתוכנית 'הפּוּתַח בְּכָל יוֹם' בְּקוּ הַשִּׁיעוּרִים שֶׁל דַּרְשׁוּ
כָּל הַכְּתוּבוֹת וְהַתּוֹכָן מְשׁוּדָרִים לְהַאזְנָה מְדִי יוֹם מִפִּי הַרְבֵּי אַבְרָהָם פּוֹקֵס
077-2222-666 שְׁלוּחָה 31

הרב פינקוס, שהשתתף בסמינר, אמר לו: "אתה לא רוצה לחזור בתשובה? אל תחזור. אין בעיה. אני מבקש ממך רק דבר אחד קטן: תספור ספירת העומר. תגיד: 'היום כך וכך לעומר'". "מה זה הדבר הזה?" שאל האיש

רגע של השתוקקות לתורה

"מה זה הדבר הזה?" שאל האיש. והרב פינקוס הסביר לו שאנו סופרים את הימים לקבלת התורה ובכך אנו מביעים את השתוקקותנו להיות קרובים לקב"ה ולתורה הקדושה.

לזכותו של האיש ייאמר: הוא היה מנומס, ואמר לרב פינקוס: "אם זה יעזור לרב שאני אגיד את המשפט הזה - הריני אומר אותו: היום ארבעה עשר יום לעומר..."

והנה, הפלא ופלא, לאחר יומיים, היהודי התחיל לגלות התעניינות בהרצאות, הסכים להתחיל לשמור מצוות, עד שבסופו של תהליך חזר בתשובה שלמה.

שאלו את הרב פינקוס: מהיכן הרעיון הזה? מה הסוד המיוחד שיש במצות ספירת העומר?

והוא הסביר: מנחת העומר באה מן השעורים שהם מאכל בהמה. כשמגיע חג השבועות מביאים מנחה מן החיטים שהם מאכל אדם. הווי אומר שבימים אלו ניתן להפוך מבהמה לאדם. מה הופך מישהו מבהמה לאדם? השתוקקות של דקה אחת ביום לתורה! ידעתי שאם הוא יתחיל להשתוקק ולבקש קרבת אלוקים - זה כבר יחבר אותו לקב"ה באופן מושלם."

(רבי גואל אלקרף שליט"א - נאה דורש ויקרא)

וּסְפַרְתֶּם לָכֶם... עַד מִמַּחֲרַת הַשֶּׁבֶת הַשְּׁבִיעִת תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם (כג, טו-טז)

כמה זמן לוקח לנו לספור ספירת העומר? שתי דקות...

נשאלת השאלה: איך יתכן להבין שאדם מברך שתי דקות ביום וזה נחשב לו כהכנה לקבלת התורה?

התשובה: כי רגע אחד ביום הוא השתוקק לתורה! רגע אחד ביום הוא השתוקק לקב"ה!

אנחנו מתייחסים לזה כווארט יפה. רבי שמשון פינקוס זצ"ל ראה בזה דרך לתפוס בן אדם ולהחזירו בתשובה. ומעשה שהיה כך היה:

יהודי אחד השתתף בסמינר של 'ערכים'. הוא השתתף בכל ההרצאות ולא זז מילימטר... בשום פנים ואופן לא השתכנע לחזור בתשובה. כל מה שניסו לדבר אתו נפל על אוזניים אטומות.

הרב פינקוס, שהשתתף בסמינר, אמר לו: "אתה לא רוצה לחזור בתשובה? אל תחזור. אין בעיה. אני מבקש ממך רק דבר אחד קטן: תספור ספירת העומר. תגיד: 'היום כך וכך לעומר'".

חידה של מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: איך יכול להיות שאדם עושה עבירה אחת, מעשה אחד, וחייב על זה שש מיליון חיובי מלקות [שש מיליון כפול שלושים ותשע מלקות]?

מה שאפשר לפעול במעשה אחד לטוב ולמוטב!

ובבשרם לא ישרטו שרָטָת (כא, ה)

חידה של רבי יצחק זילברשטיין שליט"א:

איך יכול להיות שאדם עושה עבירה אחת, מעשה אחד, וחייב על זה שש מיליון חיובי מלקות [שש מיליון כפול שלושים ותשע מלקות]? התשובה: כתוב בפסוק "ובבשרם לא ישרטו שרָטָת", ואמרו חז"ל (משנה מכות ג, ה): "שרט שריטה אחת על חמשה מתים, או חמש שריטות על מת אחד - חייב על כל אחת ואחת". לפי זה, אדם ששרט שריטה אחת על כל שש מיליון היהודים שנהרגו בשואה - חייב שש מיליון פעמים שלושים ותשע מלקות.

מן הסתם, מצד האומד שאומדים בית דין - יפסיקו להלקות באמצע, אבל זה חיובו!

רבותי, כיום רחמנא ליצלן, יש מה שנקרא 'רשתות חברתיות'. בלחיצת כפתור אחת אפשר להוציא לשון הרע, שם רע, על מישהו, וזה מגיע לרובבות אנשים. יתכן אפילו שאדם אמר משהו על מישהו וזה התפרסם שם בגללו. לשון הרע אחד מגדיל עבירות עד לשמים ושקול כעבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים. בלשון הרע אחד, שהגיע לרובבות אנשים, אדם צובר לעצמו גיהנם של עבירות רח"ל, מה שפעם, בזמנים עברו, לא היה אפשר לצבור גם לא בשבעים שנה, וגם לא הפוקר הגדול ביותר.

אבל "זה לעומת זה עשה אלוקים". מידה טובה מרובה. הקב"ה עשה שאפשר גם להיפך. אפשר גם לעשות זיכוי הרבים בכמויות. בחור אחד בישיבה שעשה משהו טוב וכולם למדים ממנו. ולפעמים התוצאות של ההשפעה הזאת עוברת הלאה, לדורות הבאים. אי אפשר לדעת את ההיקף שיש ב"זיכוי הרבים". זיכוי של יהודי אחד משפיע לא רק על עליו אלא גם על הבנים שלו, הנכדים שלו, עד סוף הדורות.

לא מכבר נפטר יהודי צדיק, מזכה הרבים גדול, הרב ירחמיאל קראם זצ"ל. בהלווייתו ניגשה אשה ואמרה בהתרגשות שהיא לא נותנת למיטה לזוז עד שאחיה, המתגורר בפנמה ומכהן שם ברבנות, יספיד. מה הוא הספיד? הוא סיפר, בבכיות נוראות, שכל הילדים במשפחה היו בחינוך חילוני ור' ירחמיאל תפס את אחיו הגדול בשערות, ואמר לו: 'מה יצא ממך בחיים האלה? אתה רוצה לחיות כמו בהמה? והכניס אותו לישיבה. בעקבותיו כל האחים הלכו גם הם לישיבות. אחד-עשר אחים במשפחה, תשעה רבנים מרביצי תורה! זה סיפור של קרוב לשישים שנה. מאז יש כבר שלוש מאות צאצאים!

מה שאפשר לפעול במעשה אחד!

(רבי אליהו דיסקין שליט"א - נאה דורש ויקרא)

דבר זה לכשעצמו מעורר התפעלות גדולה, הכי צד יתכן שחיות טורפות, גדולות וחזקות - תנין, כריש, אריה וכן הלאה - הורגות בני אדם בכמות קטנה מאוד יחסית ליתוש הזעיר והחלוש...

היתוש אינו רק מטרד מזיק...

ליל אל מחנה צבא שאול, ושר הצבא של שאול הניח את רגלו תוך כדי שינה על גופו של דוד עד שלא היה יכול לזוז ממקומו. דוד המלך לא ידע מה לעשות, עד אשר הזדמנה לשם צרעה שעקצה את שר הצבא, ומחמת כאב העקיצה הוא הזיז את רגלו וכך יכול היה דוד להשתחרר ולצאת מן המחנה בשלום. או אז הבין שגם ליצור שנראה כי הוא רק מזיק - ישנה תועלת בעולם הזה. אותו דבר חשבתי לעצמי שאפשר לומר לגבי היתוש. בודאי יש

מי לא נעקץ מיתושים בחייו? לאחרונה, כאשר נעקצתי בעצמי, חשבתי לעצמי: מה התועלת שיש לברייה הקטנה הזאת בעולמנו? ומיד נזכרתי בדברי חז"ל הידועים, המספרים על דוד המלך שתמה תמיהה מעין זו.

דוד שאל את הקדוש ברוך הוא, מדוע נבראה הצרעה, ואיזו תועלת יש בה, הלא היא מביאה בעקיצותיה אך ורק סבל לבני אדם? עד שפעם אחת, בעת שברח מפני שאול המלך, נכנס באישון

בני אדם בכמות קטנה מאוד יחסית ליתוש הזעיר והחלוש...
אחת הדרכים להימנע מהמטרד המסוכן הזה, היא על ידי ייבוש של מקורות מים, כי שם היתושה מטילה את ביציה. היא אינה מתרחקת יותר מכמה עשרות עד מאות מטרים מ"ביתה" אשר על המים. מה שאומר, שאם יש יתושים אצלכם בבית, סימן הוא שיש בקרבת מקום מקור מים... חפשו וגלו היכן הוא, יבשו אותו, וראו זה פלא - היתושים ייעלמו כאילו לא היו!

עתה, לאחר שנוכחנו לדעת עד כמה היצור הקטנטן הזה מסוגל להציק ולהזיק, מה בכל זאת התועלת שבו? שאלה טובה. ולמעשה, יש מן החוקרים הסבורים שאכן אפשר לוותר - כביכול - על היתושים בעולמנו.

אבל אנחנו, מאמינים בני מאמינים, יודעים ששום דבר לא נברא סתם, והכל מנפלאות הבורא וחסדיו עמנו. לכן נמנה רק מעט מהדברים הטובים שיש בקיומם של היתושים:

- **שרשרת המזון** - היתושים משמשים מאכל לבעלי חיים רבים, ואם נפסיק את שרשרת המזון הזאת, עלולים מינים אחרים להיכחד או להצטמצם.
- **ניקוי והזנה** - זחלי היתוש חיים במקווי מים, ועוזרים לפרק את הפסולת הנמצאת בהם, וכן מסייעים לאספקת חומרי הזנה חשובים לצמחים.
- ליתוש יש מטרה חשובה נוספת: ללמד אותנו לנהוג בענווה. חז"ל מבארים, שלכן נברא האדם אחרון בבריאה, לאחר כל בעלי החיים, כדי שאם תזוח דעתו עליו ויתגאה, יאמרו לו: **יתוש קדמך!** ומה לך להתגאות?
ובכן, גם דבר שנראה לנו במבט שטחי כמיותר ומסוכן, יש בו תועלת גדולה עבורנו ועבור כל העולם. כי מנפלאות הבורא יתברך הוא!

בו תועלת לעולם ולאנושות, ובזמננו שהטכנולוגיה והמחקר כה מפותחים נוכל להכיר בהם על ידי הכרת התכונות של בריאה זו.

היתוש הזכר אינו עוקץ ולא מזיק, אלא **דוקא היתושה היא זו שעוקצת!**

כיצד נוצרת העקיצה? הדבר מפליא ביותר, שכן **תחיבת חדק היתושה בעור האדם, דומה לתחיבת שיערה בקיר...** אם כן אפוא איך היא עושה זאת? על ידי מהירות נעימה מפליאה!

גם הדרך שבה מוצאת היתושה את דרכה אל גוף האדם, אינה מובנת מאליה. היא עושה זאת על ידי תאי עצב רגישים ביותר, דרכם היא מזהה ריחות שונים הנפלטים בכמויות מזעריות מגופנו. בהחלט לא ייאמן!

לאחר העקיצה היתושה אינה שותה את הדם! היא ניזונת רק מהחלבונים שבו, בעוד שאת שאר החומרים שיש בדם אותו מצצה, היא מאכסנת בחלק האחורי של גופה. שם יכולה להיאגר כמות אדירה - באופן יחסי - של פי שניים ממשקל גופה. ועדיין היא מצליחה להתעופף!

כדי שתוכל לשאוב את הדם בלי שייקרש במהירות, היתושה מחדירה אל העור חומר מונע קרישה, ותחושת הגירוד היא תגובה של העור לאותו חומר.

היתושים אינם מהווים רק מטרד עבור האנושות, אלא הוא גם בעל החיים הקטלני ביותר לאדם - כלומר, הוא גורם המוות מספר אחד בכל שנה בעולם כולו!! זאת, משום שהוא מעביר ומכניס לגוף האדם מחלות קטלניות, כמו מלריה ועוד.

דבר זה לכשעצמו מעורר התפעלות גדולה, הכיצד יתכן שחיות טורפות, גדולות וחזקות - תנין, כריש, אריה וכן הלאה - הורגות

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

סוטה דף ל"ז

איזה מנהג לא הסכים המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין לבטל?

הוא לא ראה בחופתי ואני לא ראיתי בחופתי

"כי ביום זה מתקיימת בסלבודקה חתונת אחד מתלמידי הישיבה, ואם כי איננו עתה ממשתתפי השמחה במקומה, הרי יכול הוא וחייב לשמוח בעצמו בשמחת חברו גם מרחוק".

עד כדי כך הגענו למצב שאי אפשר לשמוע דבר טוב על חברו, כפי שיסופר שבישיבת "מיר" מקובל היה במשתה 'שבע ברכות' להרבות לדבר בשבח החתן, ואפילו אם החתן לא היה מן המובחרים נהגו לעשות כך.

הדברים הגיעו לידי כך שבוגרי הישיבה לא יכלו לסבול יותר מנהג זה, נכנסו אל המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל וטענו בפניו שאי אפשר להמשיך לקיים מנהג מגוחך זה. המשגיח לא קיבל את טענתם. זהו מנהג טוב והגון, אמר, מאחר ולצערנו, המצב בדורנו הוא שלא מסוגלים לומר דברים טובים על הזולת. ואם כן, כבר ישנה הזדמנות כזו שבה מדברים בשבחו של אדם גם אותה ברצונכם לבטל...?

(המשגיח דקמניץ)

על הפסוק (בראשית מו כא): "ובני בנימין: בלע... מפים וחפים וארד", דרשה הגמרא (סוטה לו, ב): "מפים וחפים – הוא לא ראה בחופתי ואני לא ראיתי בחופתי...".

"אני מבין" – היה אומר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל "את הצער של 'הוא לא ראה בחופתי'. פחות מובן, לכאורה, הוא הצד של 'ואני לא ראיתי בחופתי'... אלא "כשאי אפשר להשתתף בשמחת השני, זו צרה שראוי להנציח אותה בשם...". "על אדם הראשון בגן עדן נאמר: 'לא טוב היות האדם לבדו'. מה רע היה לו שם? – מלאכים היו צולים לו בשר ומוזגים לו יין – הוא היה במחיצתם של מלאכים...! גם על 'גן עדן' אפשר לומר: 'לא טוב'...! אלא לא היה יכול לשמוח עם השני..."

מעשה היה אצל רבי אברהם גרודז'ניסקי זצ"ל בימי בחרותו, בהיותו בחוג משפחתו במעון קיץ באוטובוצק ליד וורשא היה שרוי ערב אחד בשמחה מיוחדת. משנשאל לפרש שמחה זו, ענה

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

מהו הענין באמירת 'אדיר במרום' לאחר ברכת כהנים?

טרם סיימו, יאמר את תפילת "אדיר במרום", ויסיימנה יחד עם הכהנים, כדי שהעונים יענו 'אמן' גם על בקשתו. ואם הכהנים אינם מאריכים בניגון, או שאין ברכת כהנים, יאמר את 'רבנונו של עולם' ו'אדיר במרום' בשעה שהש"ץ אומר את ברכת 'שים שלום'. ויש שנהגו לומר 'אדיר במרום' בכל יום.

[שו"ע קל, א, ומשנ"ב ב-ז וט; בו"מ דרשו, 4 ו-7]

אדם שחלם חלום אשר לא ידוע אם הוא טוב או רע, יאמר בשעה שהכהנים מאריכים בניגון בברכת כהנים את תפילת "רבנונו של עולם" הנדפסת בסידורים, להטבת החלום; ויש אומרים את תפילת "יהי רצון", הנדפסת אף היא שבסידורים, אך בשל אורכה ראוי להעדיף את תפילת "רבנונו של עולם". ואם הכהנים

כיצד נהפכים חלומותיהם של הכהנים לטובה?

לא יאמרו תפילה זו, מחשש שמא יתבלבלו בהקראתם, אולם רשאים לאומרה לאחר שהקריאו את המילה האחרונה - 'שלום'. והמתפלל שמונה עשרה יחד עם הש"ץ והגיע עמו לברכת כהנים, אסור לו להפסיק באמירת תפילה זו.

[בו"מ דרשו קל, 2-1]

כאמור, בשעת ברכת כהנים ניתן לומר תפילה להטבת החלום. ואף אשה יכולה לומר תפילה זו מעזרת הנשים, ויעיל לה הדבר. והכהנים עצמם - יש שכתב שחלומותיהם נמתקים בעת שמברכים את ישראל, על ידי שמכוונים לכך בשעת הברכה. והש"ץ, או אדם אחר המקריא את פסוקי הברכה לכהנים (כשהש"ץ כהן),

בברכת כהנים 60 אותיות - איזה דבר 'בטל בשישים' בהן?

ומלומדות מלחמה לבטל את פחד החלום הרע שחולמים בלילות. ויש שביאר שברכת כהנים היא כעין נבואה, והחלום - על פי חז"ל - הוא אחד משישים בנבואה, והריהו 'בטל בשישים' בברכת כהנים. ויש שהוסיף טעם לדבר - שבשעה זו הציבור מכוונים במיוחד, ועל כן היא מסוגלת לביטול החלום הרע.

[בו"מ דרשו ל, 3]

כאמור, בשעת ברכת כהנים ניתן לומר תפילה להטבת החלום. הגאונים כתבו רמז לדבר בפסוק שבשיר השירים: "הנה מטתו שלשלמה שישים גבורים סביב לה... כולם אחוזי חרב מלומדי מלחמה... מפחד בלילות"; כלומר, שישים גבורים אלו שישים האותיות שבברכת כהנים, האוחזות בשמותיו של הקב"ה,

* נאמר בתורה על הכהן: "וְקִדְשֵׁתוּ", ומפרשים חז"ל: "לפתוח ראשון" - כגון בעליה לתורה, "ולברך ראשון" - להוציא את כולם ידי חובה, או לפתוח ראשון בברכה.
* אסור להשתמש בכהן. ואם מחל הכהן על כבודו - מותר להשתמש בו. ויש אומרים ששימוש חינם הוא בזיון לכהן, ועל בזיונו אין בידו למחול; ורצוי להחמיר.
* בזמנים עברו היו שותים יין במשך היום, ובשעת תפילת מנחה היתה השכרות מצויה, ולכן תיקנו חכמינו שלא לברך בה ברכת כהנים, שאסור לשיכור לברכה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם צריך ליטול ידים לפני תפילת מוסף?

לתפילה שלאחריה. וכן אם נטל ידיו לתפילה אחת, ונותר בבית הכנסת, או שלא הסיח את דעתו מנקיון ידיו, עד לתפילה הסמוכה לה - כגון בשחרית ומוסף, או במנחה וערבית - אינו צריך ליטול ידיו לתפילה השנייה. והנוטל ידיו ללימוד התורה, צריך לשוב וליטול את ידיו לתפילה שלאחר הלימוד, אך אם נטל את ידיו לתפילה ולומד מעט קודם התפילה - אינו צריך ליטול שנית. [שו"ע צב, ד ויה, ומשנ"ב יד, כג, כד וכה; ב"מ דרשו, 23, 24, 25 ו-29]

חכמינו ז"ל תיקנו ליטול ידים לפני תפילת שמונה עשרה, ואף כשלא ידוע שהן מלוכלכות; ויש אומרים, שצריך ליטול ידים גם לפני קריאת שמע. ואין לברך על הנטילה, ואין צורך לנגב את הידים לאחריה. והנוטל את ידיו לסעודה, או ל'מים אחרונים', והוא מתעתד להתפלל לאחר הסעודה, ולא התכוון בנטילתו לשם התפילה - צריך ליטול את ידיו שנית לפני התפילה. אולם, הנוטל את ידיו לאחר השינה בבוקר - אינו צריך ליטול שנית לתפילת שחרית, אלא אם כן הסיח דעתו משמירת נקיון ידיו; וכך הדין גם במקרה שנטל את ידיו לסעודה והתכוון גם

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה